

Palveluvalikoimaneuvoston päätös

Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvoston päätös oireettoman henkilön sepelvaltimoiden tietokonetomografiatutkimukseen pääsyn kriteereistä sepelvaltimotaudin varhaiseksi toteamiseksi

Palveluvalikoimaneuvosto päättää säteilylain (859/2018) 111.2 §:n nojalla:

Soveltamisala

Tätä päätöstä sovelletaan säteilylain 111.1 §:ssä tarkoitetun kirjallisen perustelun laatimiseen oireettomalle henkilölle sepelvaltimotaudin varhaiseksi toteamiseksi tehtävän tietokonetomografiatutkimuksen oikeutuksesta.

Päätös koskee terveydenhuoltolain (1326/2010) 1 §:ssä, Ahvenanmaan terveydenhuoltolain (landskapslag om hälso- och sjukvård) (2011:114) 1 §:ssä ja yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain (152/1990) 1 §:ssä tarkoitettujen terveydenhuollon palvelujen yhteydessä tehtäviä tutkimuksia.

Tätä päätöstä ei sovelleta tutkimukseen, joka on osa seulonnoista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (339/2011) säädettyä seulontaohjelmaa tai lääketieteellisestä tutkimuksesta annetussa laissa (488/1999) säädettyä lääketieteellistä tutkimusohjelmaa, lääkinnällisistä laitteista annetussa laissa (719/2021) tai muussa lainsäädännössä tarkoitettua lääketieteellistä tutkimusta.

Kriteerit

Sepelvaltimoiden tietokonetomografiatutkimus ei ole oikeutettu oireettomalle henkilölle sepelvaltimotaudin varhaiseksi toteamiseksi.

Voimaantulo

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2024 ja on voimassa toistaiseksi.

Helsingissä 19 päivänä maaliskuuta 2024

Varapuheenjohtaja Tapani Hämäläinen

Erityisasiantuntija Hanna-Mari Jauhonen

Päätöksen saatavuus

Tämä [päätös perusteluineen ja valmistelumuistio](#) on julkaistu Terveystieteiden tutkimuskeskuksen palveluvalikoimaneuvoston kotisivuilla <https://palveluvalikoima.fi/kriteerit-sepelvaltimoiden-tt>

Liite Päätöksen perustelut

Liite

Päätöksen perustelut

Johdanto

Sepelvaltimoiden ateroskleroosi (valtimoiden kovettumatauti) on yleinen sairaus. Sen syntymiseen vaikuttavat riskitekijät kuten tupakointi, verenpainetauti, kohonnut kolesteroli, diabetes, ylipaino ja liikkumattomuus. Riskitekijöitä vähentämällä on mahdollista hidastaa ateroskleroosin kehittymistä. Ateroskleroosi voidaan todeta oireettomalla henkilöllä kuvantamistutkimuksissa, mutta yleensä ateroskleroosia hoidetaan riskitekijöiden perusteella. Yleisin kuvantamistutkimus on sepelvaltimoiden tietokonetomografia eli sepelvaltimoiden TT sisältäen sepelvaltimokalkin määrän mittauksen. Nykyiset suositukset eivät ohjaa oireettomia henkilöitä sepelvaltimoiden TT-tutkimukseen.

Tausta

Joulukuussa 2018 voimaan tulleen säteilylain (859/2018) 111 §:n perusteella lääketieteellisen säteilyaltistuksen oikeutuksesta on laadittava kyseistä henkilöä koskeva erityinen kirjallinen perustelu silloin, kun oireettomaan henkilöön kohdistuva taudin varhaista toteamista varten tarvittava säteilyaltistus ei ole osa seulontaohjelmaa. Perustelun laatimisessa on noudatettava palveluvalikoimaneuvoston laatimia tutkimukseen pääsyn kriteerejä, mikä vaatimus koskee myös yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa tarkoitettuja terveydenhuollon palveluja. Säteilylaki on voimassa koko Suomessa Ahvenanmaa mukaan lukien. Säteilylailla pannaan täytäntöön säteilyturvallisuusdirektiiviä 2013/59/Euratom.

Krooninen sepelvaltimotauti oireyhtymä- Käypä hoito suosituksessa (Käypä hoito 2022) todetaan, että sepelvaltimoiden TT-tutkimus soveltuu oireisen potilaan diagnostiikkaan valikoiduilla potilailla. Sepelvaltimoiden TT-tutkimuksesta ei ole hyötyä oireettomilla potilailla seulontatarkoituksessa.

Tavoitteet

Näiden kriteerien tarkoituksena on linjata oireettoman henkilön sepelvaltimoiden TT-tutkimuksen edellytyksiä. Nyt esitetyt kriteerit on laadittu tieteelliseen näyttöön perustuen.

Tämän hetkisen tutkimustiedon perusteella oireettoman henkilön sepelvaltimoiden TT-tutkimuksella saadaan siis todettua ateroskleroosia, jonka tiedetään liittyvän heikentyneeseen ennusteeseen. Potilaiden ennustetta ei kuitenkaan ole ateroskleroosilöydöksen perusteella pystytty parantamaan satunnaistetussa hoidollisessa tutkimuksessa verrattuna tavanomaiseen hoitoon. Tämän perusteella oireettomien henkilöiden tutkimista sepelvaltimoiden TT-tutkimuksella ei voida pitää yleisesti oikeutettuna. Jos kriteereitä ei voida yksittäisessä tapauksessa soveltaa, on lääketieteellisestä altistuksesta vastaavan lääkärin laadittava oikeutuksesta säteilylain 111 §:ssä tarkoitettu kyseistä henkilöä koskeva erityinen kirjallinen perustelu. Tämä voisi tulla kyseeseen esimerkiksi joidenkin ammattiryhmien kohdalla, kun terveystarkastuksessa noudatetaan erikseen sovittuja lääketieteellisiä kriteereitä (esimerkiksi ilmailulääketieteen alalla).

Terveystieteiden palveluvalikoimaneuvoston tiedossa on kaksi laajaa tieteellistä tutkimusta, joiden tulokset voisivat olla käytettävissä muutaman vuoden kuluttua. Kuvantamisen tarvetta voidaan tällöin tarkastella uudelleen ja päivittää tarvittaessa kriteerejä.